

PATVIRTINTA

Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos
direktoriaus 2010 m. gegužės 28 d.
įsakymu Nr. 1T-61(1.12)

**REKOMENDACIJA DĖL ŽMOGAUS PRIVATAUS GYVENIMO NELIEČIAMUMO
TEISĖS IR ASMENS DUOMENŲ APSAUGOS PRINCIPŲ ĮGYVENDINIMO RADIO
DAŽNINIO ATPAŽINIMO TAIKOMOSIOSE PRIEMONĖSE**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Rekomendacija dėl žmogaus privataus gyvenimo neliečiamumo teisės ir asmens duomenų apsaugos principų įgyvendinimo radijo dažninio atpažinimo taikomosiose priemonėse (toliau – Rekomendacija) pateikia teisėto, etiško, socialiai ir politiškai priimtino, gerbiant žmogaus privataus gyvenimo neliečiamumo teisę ir užtikrinant asmens duomenų apsaugą atliekamo radijo dažninio atpažinimo taikomųjų priemonių projektavimo ir naudojimo gaires.

2. Rekomendacijos tikslas – patarti, kokių su radijo dažninio atpažinimo taikomųjų priemonių diegimu susijusių priemonių reikėtų imtis siekiant užtikrinti, kad diegiant šias taikomasias priemones būtų užtikrinta žmogaus privataus gyvenimo neliečiamumo teisė ir būtų laikomasi Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo (Žin., 1996, Nr. 63-1479; 2008, Nr. 22-804), Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo (Žin., 2004, Nr. 69-2382) bei kitų teisės aktų, reglamentuojančių asmens duomenų apsaugą.

3. Rekomendacija parengta atsižvelgiant į 2009 m. gegužės 12 d. Komisijos rekomendaciją 2009/387/EB dėl privatumo ir duomenų apsaugos principų įgyvendinimo taikomosiose priemonėse, kurių naudojimas pagrįstas radijo dažniniu atpažinimu (OL 2009 L 122, p. 47).

4. Rekomendacijoje vartojamos sąvokos:

Radio dažninis atpažinimas (toliau – RDA) – elektromagnetinių bangų arba laukų sąveikos radijo dažnių spektro dalyje naudojimas informacijai į RDA žymeklį arba iš jo perduoti taikant įvairias moduliavimo ir kodavimo sistemas, skirtas vien RDA žymeklio tapatybei arba kitiems tame žymeklyje saugomiems duomenims nuskaityti (angl. *radio frequency identification – RFID*).

RDA skaitytuvas arba rašytuvas (toliau – skaitytuvas) – stacionarus arba mobilus duomenų nuskaitymo ir tapatybės nustatymo įtaisas, kuriuo, naudojant radijo dažnių

elektromagnetinę spinduliuotę arba laukų sąveiką, sužadinamas ir gaunamas RDA žymeklio arba RDA žymeklių grupės perduodamas moduluotas duomenų atsakas.

RDA taikomoji priemonė (toliau – taikomoji priemonė) – galinės sistemos ir į tinklą sujungtos ryšių infrastruktūros palaikoma taikomoji priemonė, kuria, naudojant RDA žymeklius ir skaitytuvus, tvarkomi duomenys.

RDA taikomosios priemonės operatorius (toliau – operatorius) – fizinis arba juridinis asmuo, įskaitant ir taikomąją priemonę naudojančius duomenų valdytojus, kuris vienas arba drauge su kitais nustato taikomosios priemonės naudojimo tikslus ir priemones.

RDA žymeklis (toliau – žymeklis) – radijo signalą galintis skleisti RDA įrenginys arba RDA įtaisas, kuriuo vėl susiejamas, atgal išskaidomas arba atspindimas (atsižvelgiant į įtaiso rūšį) ir moduluojamas iš RDA skaitytuvo arba rašytuvo gautas nešlio signalas.

Stebėseną – veikla, vykdoma siekiant nustatyti, sekti, kopijuoti arba įrašyti asmens buvimo vietą, judėjimą, veiklą arba būklę.

Kitos Rekomendacijoje vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatyme ir kituose teisės aktuose.

II. OPERATORIAMS REKOMENDUOJAMOS BENDROSIOS PRIEMONĖS

5. Visiems operatoriams, nepriklausomai nuo to, ar jie privalo įgyvendinti Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatyme įtvirtintus reikalavimus, rekomenduojama:

5.1. įvertinti taikomosios priemonės naudojimo poveikį žmogaus privataus gyvenimo neliečiamumo teisei ir asmens duomenų apsaugai, įskaitant vertinimą, ar taikomoji priemonė galėtų būti naudojama asmens stebėsenai vykdyti. Vertinimo išsamumo lygis turėtų atitikti žmogaus privataus gyvenimo neliečiamumo teisei kylančius pavojus, kurie gali būti susiję su taikomąja priemone;

5.2. įgyvendinti tinkamas organizacines ir technines duomenų saugumo priemones žmogaus privataus gyvenimo neliečiamumo teisei ir asmens duomenų apsaugai užtikrinti;

5.3. paskirti asmenį ar padalinį, atsakingą už vertinimų peržiūrą ir nuolatinį organizacinių ir techninių priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti žmogaus privataus gyvenimo neliečiamumo teisę ir asmens duomenų apsaugą, tinkamumą;

5.4. likus ne mažiau kaip 45 kalendorinėms dienoms iki taikomosios priemonės diegimo, pateikti vertinimo rezultatus Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai.

6. Operatoriai apie kiekvieną savo taikomąją priemonę turėtų parengti ir paskelbti viešai (pvz., interneto svetainėje) šią glaustą, tikslią ir lengvai suprantamą informaciją:

- 6.1. operatoriaus tapatybę ir nuolatinę gyvenamąją vietą (jeigu operatorius yra fizinis asmuo) arba pavadinimą, juridinio asmens kodą ir buveinę (jeigu operatorius yra juridinis asmuo);
 - 6.2. taikomosios priemonės paskirtį;
 - 6.3. duomenis, įskaitant ir asmens duomenis, kurie bus tvarkomi naudojant taikomąją priemonę;
 - 6.4. apie tai, ar bus vykdoma žymeklių stebėseną;
 - 6.5. poveikio žmogaus privataus gyvenimo neliečiamumo teisei ir asmens duomenų apsaugai vertinimo santrauką;
 - 6.6. apie žmogaus privataus gyvenimo neliečiamumo teisei gresiančius pavojus, jei jų yra, susijusius su žymeklių naudojimu taikomojoje priemonėje, ir priemones, kurių asmenys gali imtis šiems pavojams sumažinti;
 - 6.7. kitą papildomą informaciją.
7. Operatoriai turėtų informuoti apie skaitytuvų buvimą naudodami informacinius ženklus. Informaciniame ženkle turėtų būti nurodyta:
- 7.1. operatoriaus tapatybę ir nuolatinę gyvenamoji vieta (jeigu operatorius yra fizinis asmuo) arba pavadinimas, juridinio asmens kodas ir buveinė (jeigu operatorius yra juridinis asmuo);
 - 7.2. operatoriaus kontaktinė informacija (adresas arba telefono ryšio numeris), kuria naudodamasis asmuo galėtų gauti Rekomendacijos 6 punkte nurodytą informaciją;
 - 7.3. kita papildoma informacija.

III. TAIKOMŲJŲ PRIEMONIŲ NAUDOJIMAS MAŽMENINĖJE PREKYBOJE

8. Operatoriai, veikiantys mažmeninės prekybos srityje, turėtų informuoti apie žymeklių, pritvirtintų prie prekių arba įtaisytų į jas, buvimą.
9. Operatoriai, atlikdami Rekomendacijos 5.1 punkte nurodytą poveikio žmogaus privataus gyvenimo neliečiamumo teisei ir asmens duomenų apsaugai vertinimą, turėtų tiksliai nustatyti, ar prie mažmenininkų, kurie nėra tos taikomosios priemonės operatoriai, vartotojams parduodamų prekių pritvirtinti žymekliai arba žymekliai įtaisyti į jas, negali kelti grėsmės žmogaus privataus gyvenimo neliečiamumo teisei arba asmens duomenų apsaugai.
10. Operatoriai, veikiantys mažmeninės prekybos srityje, jų taikomojoje priemonėje naudojamus žymeklius prekybos vietoje turėtų padaryti neveiksmingus arba juos pašalinti, nebent vartotojai, gavę Rekomendacijos 6 punkte nurodytą informaciją, sutiktų, kad žymekliai išliktų veiksmingi. Žymeklių padarymas neveiksmingų turėtų būti suprantamas kaip procesas, kuriuo sustabdoma tokia žymeklio ir aplinkos sąveika, kuriai nebūtinai aktyvus vartotojo dalyvavimas. Operatoriai, veikiantys mažmeninės prekybos srityje, žymeklį turi padaryti neveiksmingą arba jį

pašalinti nedelsdami (pvz., vartotojui sumokėjus už prekes) ir neimdami už tai iš vartotojo mokesčio. Vartotojai turi turėti galimybę patikrinti, ar žymeklis iš tikrųjų padarytas neveiksmingas arba pašalintas.

11. Rekomendacijos 10 punktas netaikomas, jei atlikę poveikio žmogaus privataus gyvenimo neliečiamumo teisei ir asmens duomenų apsaugai vertinimą operatoriai, veikiantys mažmeninės prekybos srityje, padaro išvadą, kad žymekliai, kuriuos jie naudoja taikomojoje priemonėje ir kurie išlieka veiksmingi prekę pardavus, negali kelti grėsmės žmogaus privataus gyvenimo neliečiamumo teisei arba asmens duomenų apsaugai. Tačiau operatoriai, veikiantys mažmeninės prekybos srityje, vis tiek turėtų turėti nemokamas ir nesudėtingas priemones, kuriomis nedelsiant arba vėliau žymeklius būtų galima padaryti neveiksmingus arba pašalinti.

12. Dėl žymeklių padarymo neveiksmingų arba jų pašalinimo neturėtų būti sumažintos arba panaikintos teisinės mažmenininko arba gamintojo pareigos vartotojui.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

13. Rekomenduojama į žmogaus privataus gyvenimo neliečiamumo teisės ir asmens duomenų saugumo užtikrinimo aspektus atsižvelgti projektuojant taikomas priemones, t. y. pradiniam jų kūrimo etape.

14. Operatoriai klausimais, susijusiais su Rekomendacijos įgyvendinimu, turi teisę kreiptis konsultacijų į Valstybinę duomenų apsaugos inspekciją.
